

Středočeská dílna dětského divadla '89

V Mnichovo Hradišti, které se stalo mekou dětského divadla a dramatické výchovy ve Středočeském kraji, se ve Sdruženém klubu pracujících LIAZ ve dnech 18.–19. listopadu 1989 uskutečnila 5. krajská dílna dětského divadla, jejímiž hlavními organizátory byly vedle mnichovohradištského klubu pracujících Středočeské KKS a OKS v Mladé Boleslavi. Zúčastnilo se jí 7 souborů a na tři desítky účastníků - seminaristů z řad stávajících i potencionálních vedoucích dětských divadelních a loutkářských souborů, jejich spolupracovníků a metodiků okresních kulturních středisek. Lektory dílny byli přední odborníci dětského divadla a dramatické výchovy Milada Mašatová, Luděk Richter a František Zborník.

Dílna byla zahájena v pátek večer seminářem, který se protáhl oproti plánu do pozdních nočních hodin. Seminář volně navázal na předchozí ročníky dílny a vzdělávací část krajské přehlídky. Seminářním tématem bylo tentokrát tempo a rytmus v inscenaci jako jeden ze základních stavebních kamenů režijní práce. Po společném teoreticko-praktickém úvodu do problematiky seminaristé pracovali v pěti skupinách na zadaném seminářním úkolu. Byla tím dána možnost praktického osvojení znalostí, získaných v úvodním semináři.

Se sobotním ránem ožil klub pracujících v Mnichově Hradišti dětmi z dětských divadelních souborů, které postupně vystoupily ve dvou programových blocích a sledovaly vzájemně svá vystoupení. Dílna umožňuje zařazovat vedle „hotových“ inscenací, ukázky z rozpracovaných inscenací či ukázky práce souborů, které si náciní nárok na veřejné prezentování. Všechna vystoupení se bezrozdílně stávají materiálem, na němž lze ozřejmovat jednotlivá seminářní témata. Úkolem seminaristů je pozorné sledování jednotlivých představení či ukázek práce, zaznamenávání postřehů a jejich prodiskutování v kuloárech ve volných chvílích mezi vystoupeními souborů. To vše jako příprava k věcnému povídání o viděném.

V dopoledním bloku vystoupil dětský divadelní soubor /DDS/ Radost SKP LIAZ z Mnichova Hradiště. Pod vedením Dany Weberové uvedl inscenaci hry Jordana Radičkova *Železný kluk*. Poprvé se představil DDS MěstKS z Jílového u Prahy, jehož vedoucí je Eva Budská. Do způsobu své práce nechal účastníky dílny nahlédnout prostřednictvím pěti pohybových etud. Vlasta Krautmanová, spolu se svými žáky z LDO LŠU z Brandýsa nad Labem, přispěla do programu inscenací *Bonifác a bratránci*, jejímž textovým východiskem byla knížka Miloše Macourka. Divadélko před tabulí ZŠ Příbram, vedené Helenou Enenkelovou a Vladimírem Horákem, uvedlo pohybově recitační kompozici z veršů Miroslava Holuba pod názvem *Slabikář*.

Odpolední blok představení zahájilo Divadlo na dubu ODPM Praha-západ. Jeho vedoucí Dana Bláhová nastudovala, s víceméně novým kolektivem souboru, nově anglickou rytířskou romanci v přebásnění Jana Vladislava *O králi Estmerovi*. Poté měli účastníci dílny možnost sledovat pospolu tři práce Jaroslava Dejla. První dvě připravil s recitačním souborem ZŠ v Třebíči, Gagarinově ulici: Miloš Macourek - *O modrém hrnci*, který rád vařil rajskou omáčku a *Pohádku o Nemehlovi* z pera Alexe Keenigsmarka. Třetí vznikla na půdě Dramatického klubu MěstDPM a SKP Třebíč. Byla jí inscenace hry Josefa Kovalčuka *Ondráš*.

Sobotní podvečer a čas večerní byly věnovány povídání o viděném. Jednotlivá vystoupení se v něm stala zdrojem analýzy, a to jak z hlediska seminářního tématu, tak z hlediska širších souvislostí. Hlavní slovo v tomto povídání měli především seminaristé.

Lektorský tým v něm hrál zejména úlohu podněcovatele diskuse, napomáhal tříbení názorů a zobecňování poznatků. K dispozici byl i nesmlouvavý důkazní materiál v podobě videozáznamů vystoupení všech souborů.

Ne všechna vystoupení se stala seminárním materiálem rovnocenně. Jakkoliv by se dalo očekávat, že Radičkova hra Železný kluk bude ve svém jevištním provedení jednou z nejužitečnějších z hlediska seminárního tématu, nestalo se tak. Na jevišti se mechanicky traktoval příběh, který jeho protagonisty jakoby přestal zajímat. Obsah i chtění něco vyslovit se vytratily do nenávratna, tempo-rytmická stránka inscenace spolu s nimi. Až na „etudu se zmrzlinou“ toho mnoho nepřineslo ani vystoupení dětí z Jílového, které bylo sledem jedné kolektivní a čtyř individuálních etud, dokladujících první krůčky nedávno vzniklého kolektivu.

Aspekty tematického zaměření dílny však dostatečnou měrou splňovala všechna ostatní vystoupení. Hned třetí představení dílny, jevištní realizace Macourkova textu Bonifác a jeho bratránci, se stala bohatým zdrojem úvah o využití tempo-rytmické stavby inscenace ve vazbě na budování jednotlivých situací, významové akcenty, prostorové řešení a téma inscenace. Nic na tom nezměnila skutečnost, že se v celkovém tvaru ne zcela podařilo dosáhnout sevřeného a gradovaného dramatického tvaru.

K tématu semináře přispělo i polemické scénické provedení Holubovy poezie příbramským Divadélkem před tabulí. Bylo cenné umožněním poznání, že i dobře tempo-rytmicky vystavěná inscenace, bez organického sepětí s tématem a jeho niterným pochopením interprety, vyzní nakonec hlouše, neboť její formální stránka přehluší její myšlenkové poselství.

Jakousi ukázkou průhledně čistého inscenačního tvaru se stalo představení Divadla na dubu. Anglická rytířská romance O králi Estmerovi se na krajské dílně objevila již potřetí. Autorka dramatizace a vedoucí souboru Dana Bláhová na ní prokázala schopnost a smysluplnost dlouhé cesty od dramatické hry přes přebujelou symboličnost a metaforičnost k vpravdě upřímnému, zaujatému a působivému jevištnímu sdělení.

Mimořádnou příležitostí byla možnost zhlédnout vedle sebe tři práce známých třebíčských kolektivů, vedených Jaroslavem Dejlem. Všechny tři byly podnětným materiálem k diskusím na předurčené téma semináře. Nad jiné názorná byla bezesporu v pozitivním slova smyslu inscenace, jejíž předlohou se stal text Miloše Macourka O modrém hrnci, který rád vařil rajskou omáčku.

V první hodině nedělního dopoledne se za zavřenými dveřmi kluboven a sálu intenzivně pracovalo na dokončení seminárního úkolu. Všech pět skupin pak postupně předvedlo výsledky svého snažení. Jejich produkce byly zaznamenány na video-pásu, aby vzápětí mohly posloužit při kolektivní analýze splnění zadání, jíž byla věnována podstatná část vymezeného nedělního času. Jednotlivá vystoupení skupin seminaristů i společná diskuse k nim prokázaly, že listopadové setkání v Mnichově Hradišti splnilo své poslání. Závěrečné resumování tak mohlo být již velice kratičké. Poděkováním všem, kdo se přičinili o zajištění a smysluplnost krajské dílny dětského divadla a doporučeními obsahových okruhů dalších setkání seminaristy byl uzavřen víkend plný poučení, vstřícného zhodnocování a tvořivého snažení.

Milan Strotzer

18. 12. 1989

Psáno pro časopis Československý loutkář

